

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **L. P.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 10. 2020, čj. OAM-482/ZA-ZA12-ZA13-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 3. 2021, čj. 30 Az 15/2020-40, o návrhu na přiznání odkladného účinku a ustanovení zástupce,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.
- II. Návrh žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá**.
- III. Soud **v y z ý v á** žalobkyni, aby ve lhůtě **2 týdnů** od doručení tohoto usnesení buďto předložila plnou moc udělenou jí advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, **nebo** ve stejné lhůtě prokázala, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.
- IV. Soud **v y z ý v á** žalobkyni, aby ve lhůtě **1 měsíce** od doručení tohoto usnesení doplnila kasační stížnost o důvody, pro které napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Shora označeným rozhodnutím žalovaného byla žádost žalobkyně (dále „stěžovatelka“) o udělení mezinárodní ochrany posouzena jako nepřijatelná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo podle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno. Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví uvedeným rozsudkem následně zamítl podanou žalobu.

[2] Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost a spolu s ní navrhla přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a ustanovení zástupce pro řízení o ní. V řízení před krajským soudem její žalobě byl přiznán odkladný účinek.

K výroku I.:

[3] Návrh k přiznání odkladného účinku odůvodnila stěžovatelka tak, že by jeho nepřiznání znamenalo zahájení řízení o jejím vyhoštění, a tedy bezprostřední hrozbu nuceného opuštění České republiky. Při návratu do Arménské republiky by jí hrozilo pronásledování, popř. vážná újma. V Arménské republice je jí vyhrožováno smrtí. Tato země se nachází ve velmi složité situaci po eskalaci ozbrojeného konfliktu se sousední Ázerbájdžánskou republikou a v souvislosti s tímto konfliktem je vážně ohrožena i její vnitřní politická a ekonomická stabilita a bezpečnost. V zemi původu nemá žádné zázemí a musela by tak žít na ulici. V souvislosti s pandemií nemoci covid-19 je rovněž cestování obtížné. Stěžovatelka rovněž uvedla, že v České republice žije s matkou a dalšími dvěma sestrami, rovněž žadatelkami o azyl. Dochází na kurzy českého jazyka, snaží se začlenit do české společnosti, pracuje v automobilce Škoda Auto v Kvasinách a dělá si kurz k získání řidičského oprávnění skupiny B.

[4] Žalovaný se k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vyjádřil tak, že neshledává naplnění podmínek pro jeho přiznání a nesouhlasí s ním. Dle žalovaného stěžovatelka neosvědčila, že by jí nepřiznáním odkladného účinku vznikla újma. Nestačí pouhé tvrzení. Intenzita této teoretické újmy nedosahuje takové závažnosti, která by odůvodnila přiznání odkladného účinku.

[5] Podle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), platí, že kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přičemž ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. upravující odkladný účinek žaloby se užijí přiměřeně. Dle § 73 odst. 2 s. ř. s. musí být pro přiznání odkladného účinku naplněny dva předpoklady. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být splněny tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS).

[6] Soud se zabýval tím, zda přiznání odkladného účinku kasační stížnosti může stěžovatelce pomoci, resp. zda bude mít nějaký dopad na její další setrvání na území ČR. Dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu se za žadatele o mezinárodní ochranu považuje cizinec *po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal*. Jak již bylo uvedeno, krajský soud přiznal podané žalobě odkladný účinek. Po dobu řízení o žalobě tak byla stěžovatelka v postavení žadatele o mezinárodní ochranu. Toto postavení však vydáním rozhodnutí o žalobě pozbyla (viz např. bod 9 usnesení NSS ze dne 15. 5. 2020, čj. 1 Azs 166/2020-30) a dle § 54 odst. 2 zákona o azylu by tak měla z území ČR vycestovat. S dokladem o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti však stěžovatelka může podat žádost dle § 78b zákona o azylu o strpění na území, resp. o prodloužení doby strpění na území. Vydáním potvrzení o strpění odpadne povinnost vycestovat z území ČR.

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud po zhodnocení důvodů uváděných stěžovatelkou dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku dle § 107 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. jsou splněny.

[8] Soud vycházel především ze skutečnosti, že pokud nebude kasační stížnosti přiznán odkladný účinek a nastanou tak právní účinky napadeného rozhodnutí krajského soudu, bude muset vycestovat z území České republiky, a to ještě před rozhodnutím soudu o kasační stížnosti, neboť jinak by pobývala na území ČR protiprávně. Stěžovatelka je sice již plnoletá, avšak stále velmi blízko věku 18 let. V době vydání tohoto usnesení je jí 20 let. Na tomto místě soud zdůrazňuje, že je to především navrhovatel, kdo má konkrétně tvrdit a osvědčovat skutečnosti v návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Soud nicméně s ohledem na okolnosti výjimečně přihlédl i dalším skutečnostem známé soudu z úřední činnosti. Soudu je právě z úřední činnosti známo, že matka stěžovatelky si rovněž požádala o mezinárodní ochranu. O její kasační stížnosti je vedeno řízení u Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 Azs 110/2021. V zemi původu stěžovatelka nemá žádné zázemí. Podpůrně lze odkázat i na další komplikace spojené s jejím vycestováním, a to jak na ne zcela stabilní situaci v zemi původu, tak i na těžkosti spojené s cestováním v důsledku pandemie nemoci covid-19. Dle kasačního soudu by tak samotné vycestování do země původu, znamenalo závažnou újmu, která odůvodňuje přiznání odkladného účinku její kasační stížnosti. Kasační soud neshledal ani rozpor s důležitým veřejným zájmem. Ze spisu krajského soudu nevyplývá, že by setrvání stěžovatelky na území ČR do ukončení řízení o kasační stížnosti, bylo v rozporu s veřejným zájmem. Žádný takový rozpor netvrdil ani žalovaný ve svém vyjádření.

[9] Soud proto stěžovatelce vyhověl a její kasační stížnosti přiznal odkladný účinek. Pro úplnost soud dodává, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti se do pravomocného skončení řízení o kasační stížnosti pozastavují účinky napadeného rozsudku krajského soudu.

[10] Závěrem je třeba zdůraznit, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti není jakýmkoli způsobem ze strany Nejvyššího správního soudu předjímáno rozhodnutí o samotné kasační stížnosti.

K výroku II.:

[11] Podle § 35 odst. 10 věta první s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z uvedeného vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jsou-li kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů.

[12] V nynějším řízení je stěžovatelka osvobozena od soudních poplatků ze zákona. Ve vztahu ke splnění první podmínky pro ustanovení zástupce spočívající v tom, že jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, však nejde o určující skutečnost. Jak Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne

24. 8. 2011, čj. 4 Azs 22/2011-46, skutečnost, že stěžovateli svědčí osvobození od soudního poplatku ze zákona, sama o sobě neznamená splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 10 s. ř. s., pro které je podstatné splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků pro nedostatek prostředků. Soud proto musí pro účely rozhodnutí o ustanovení zástupce posuzovat, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků stanovené v § 36 odst. 3 s. ř. s. (tj. osvobození pro nedostatek prostředků) i v těch případech, kdy se k řízení (resp. účastníkovi) váže osvobození od soudních poplatků. Je na účastníku samém, aby soudu dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry a aby doložil doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li účastník tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS).

[13] Za účelem ověření naplnění této podmínky Nejvyšší správní soud zaslal stěžovatelce k doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů formulář *„Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“*. Daný formulář byl stěžovatelce řádně doručen a stěžovatelka byla rovněž poučena, že pokud nebude mít soud možnost řádně posoudit její majetkové poměry, návrh na ustanovení zástupce zamítne. Stěžovatelka daný formulář nevyplnila a pouze soudu sdělila, že pracuje v automobilce Škoda Auto v Kvasinách a hradila si kurz k získání řidičského oprávnění skupiny B. Výši jejich příjmů ani náklady však nedoložila.

[14] Nevěrohodnost nebo neúplnost tvrzení účastníka ohledně existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků vylučuje vyhovění žádosti (např. rozsudek ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009-88, č. 1962/2010 Sb. NSS). S ohledem na uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že stěžovatelka nedoložila své majetkové poměry v rozsahu, v jakém k tomu byla vyzvána, a neprokázala nedostatek finančních prostředků jako podmínku předpokladu pro osvobození od soudních poplatků, což byla její povinnost jako navrhovatelky na ustanovení zástupce. Soud proto návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce zamítl.

K výroku III.:

[15] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[16] Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, je předpokladem pro výkon advokacie vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané

- v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice nebo
- studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem

pokračování

obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

[17] V této souvislosti proto Nejvyšší správní soud stěžovatelku výrokem III. vyzval k doložení splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. pro řízení o kasační stížnosti, a to buď předložením plné moci udělené advokátu, nebo předložením dokladu o vysokoškolském právnickém vzdělání stěžovatelky (vysokoškolský diplom o absolvování příslušného studia).

K výroku IV.:

[18] Podle § 106 odst. 1 s. ř. s. musí stěžovatel v kasační stížnosti uvést, z jakého důvodu napadá rozhodnutí krajského soudu. Kasační stížnost lze podat toliko z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Formulace konkrétních důvodů (kasačních námitek) je nezbytným předpokladem perfektní kasační stížnosti, neboť stěžovatel prostřednictvím námitek vymezuje okruh přezkumu rozhodnutí krajského soudu ze strany Nejvyššího správního soudu, který je uplatněnými důvody vázán (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Kasační stížnost, jež neobsahuje žádné námítky, nelze ve svém důsledku projednat.

[19] K formulaci žalobních bodů se podrobně vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, v němž uvedl, že *„[ž]alobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.“* Tyto závěry rozšířeného senátu lze plně vztáhnout i na formulaci důvodů kasační stížnosti s tím, že důvody musí směřovat proti rozhodnutí krajského soudu, neboť podstatou řízení o kasační stížnosti je přezkum soudního rozhodnutí (§ 102 s. ř. s.).

[20] Kasační stížnost stěžovatelky proti rozsudku krajského soudu obsahuje pouze obecná tvrzení bez konkrétního uvedení právních a skutkových námitek. S ohledem na výše uvedené proto nesplňuje všechny náležitosti podle § 106 odst. 1 s. ř. s. V tomto případě je povinností soudu vyzvat stěžovatelku k odstranění nedostatků kasační stížnosti, spočívajících v chybějících důvodech stížnosti. Stěžovatelka je tak povinna kasační stížnost doplnit o důvody ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení (§ 106 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Nevyhoví-li stěžovatelka výzvě dle III. nebo IV. výroku tohoto usnesení, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne.

V Brně 10. června 2021

Petr Mikeš
předseda senátu